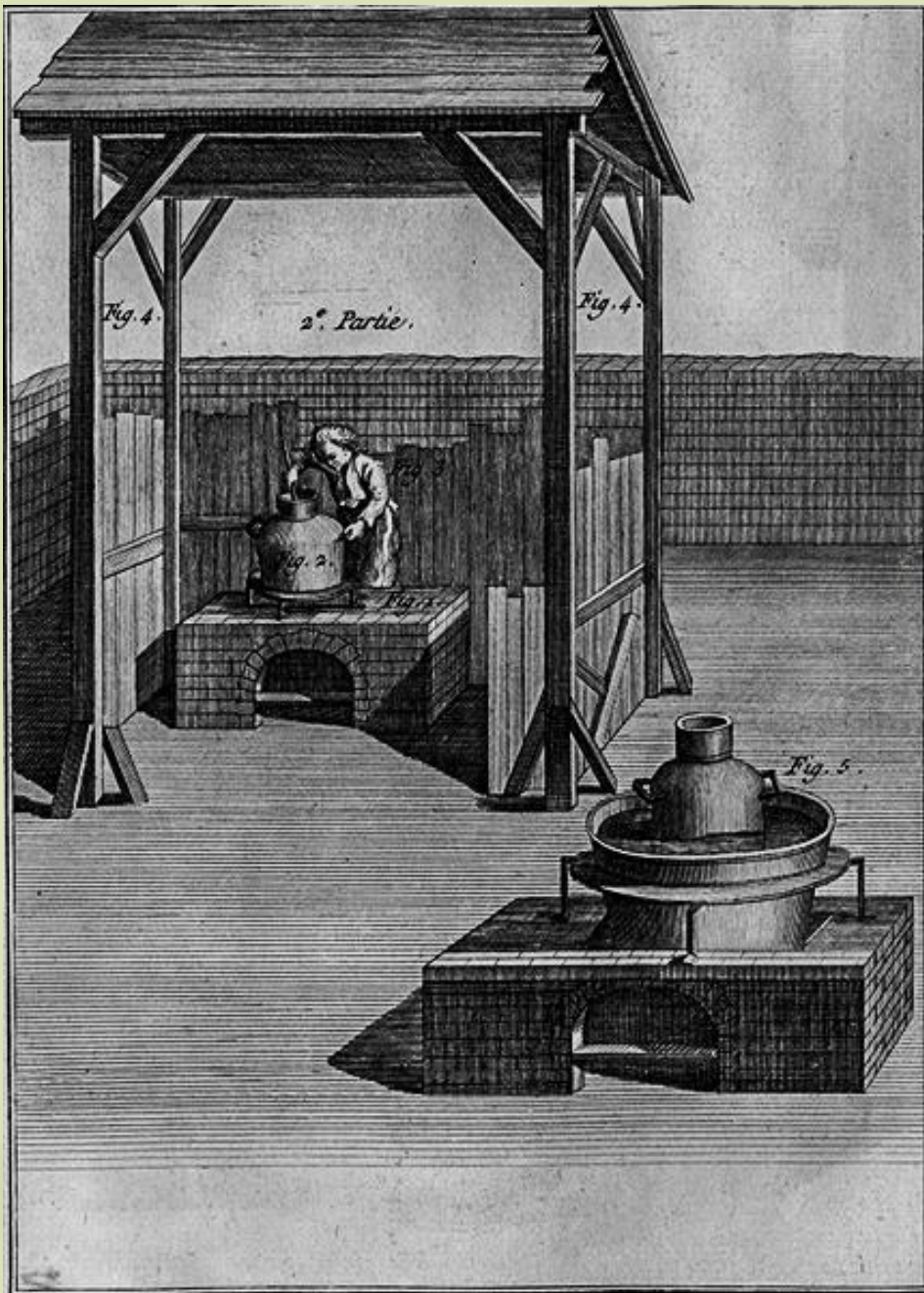

CHEMIE HISTORICKÝCH LAKŮ A BAREV

Terminologie a pojetí
Historie
Chemie a technologie
Rámcové členění
Suroviny
Postupy výroby
Receptář
Praktické ověření vybraných receptů

Terminologie

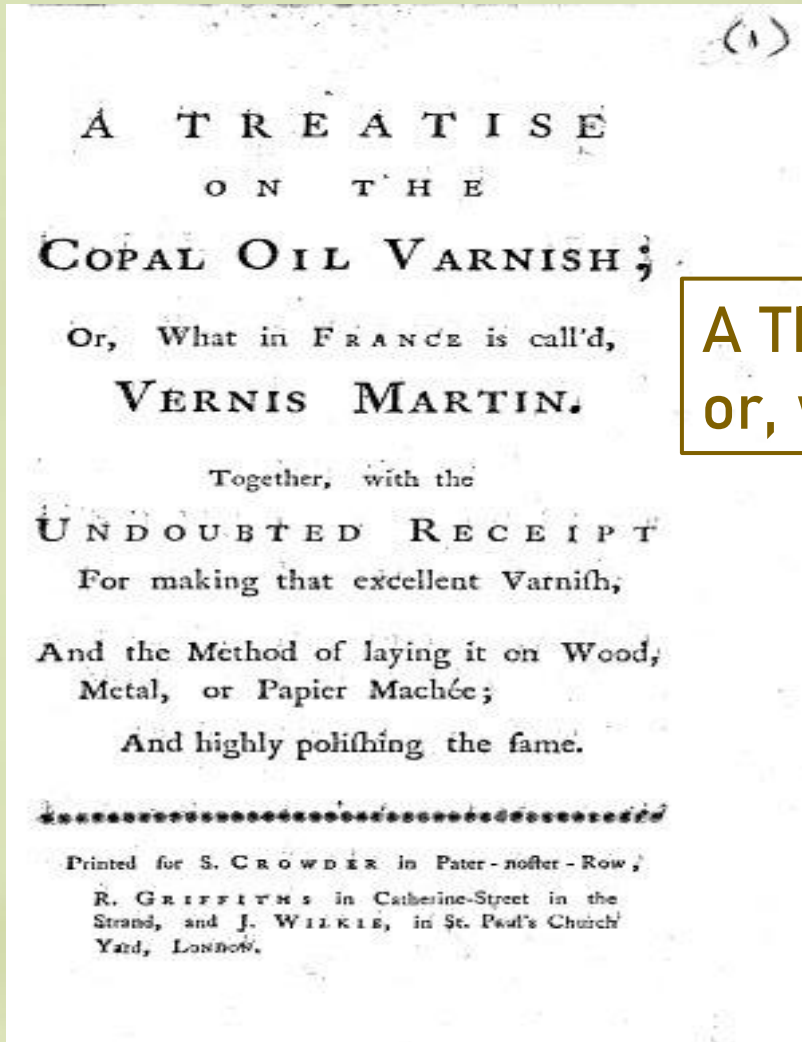
Pojetí výrazu „lak“

Etymologie slova „lak“ je nejistá.

- z řeckého slova *βερβιέν*, používaného Řeky pro jantar,
- z *Vernus* *ros*, jarní rosa,
- z latinského *Vernix*,
- z francouzského *Vernis*, od kterého slovo „lak“ je odvozeno

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

A TREATISE ON THE COPAL OIL VARNISH
or, what in FRANCE is call'd VERNIS MARTIN

- * The Copal and Amber Varnish
- * A Varnish for Pictures, Made of Copal
- * To make a Gold Lacker Varnish

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

Martin's Varnish – lak podle Martina
FRANCIE – ZÁMEK VERSAILLES

A TREATISE ON THE COPAL OIL VARNISH
or, what in FRANCE is call'd VERNIS MARTIN

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

- asijský termín pro lak je *urushi*, zdroj anglického hybridního slova *urushiol*, nosné chemické látky výchozího produktu přípravy asijského laku.
- slovo *urushi* etymologicky příbuzné slovům *uruwashii* (krásný),
- slovo *uruoi* (oblíbený), spekulativně kvůli hodnotě laku nebo lesklému vzhledu.

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

Slovo *urushi* příbuzné slovům *uruwashii* (krásný), *uruoi* (oblíbený).

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

Původní význam slova „lak“
v myšlení člověka

asijský

urushi

anglický

varnish

francouzský

vernish

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

Obecný popis výrazu „lak“

každá pevná nebo tekutá látka
dodávající povrchu předmětu

skvělý vzhled s vysokým leskem

Tingry upřesňuje:

Myšlení člověka také orientováno
na „trvanlivost“, zahrnující požadavky
na mechanickou odolnost
a odolnost proti vlivům prostředí.

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

Obecný popis výrazu „lak“

každá pevná nebo tekutá látka
dodávající povrchu předmětu

skvělý vzhled s vysokým leskem

Tingry upřesňuje:

Voda, olej – také skvělý vzhled, lesk

ALE

chybí „trvanlivost“, zahrnující požadavky na mechanickou odolnost
odolnost proti vlivům prostředí.

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

Obecný popis výrazu „lak“

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

Tak je některými autory
tento přístup vyjadřován metaforou

„dát laku myšlenku“

Je to předmětem diskurzu.

Obecně je ale shoda, že

lak jako povrchová úprava musí mít

tři základní vlastnosti:

- 1 LESK
- 2 BRILANTNOST
- 3 TRVANLIVOST

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

Diskurz také upozorňuje na další rozdíly:

- a) označení „lak“ pro *Lacca urushi*, jako „pravý lak“
označení „lak“ pro evropské napodobeniny asijských laků v rámci japanningu.
- b) slovo „lak“ se též nejednotně používá na označení produktu výroby a současně na označení výsledného povlaku (povrchové úpravy) podle určení získaného aplikací produktu.

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

lak *Lacca urushi*

lak – surovina

lak – výrobek

Lak – výsledný povlak (povrchová úprava)

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

Pojetí výrazu „varnish“

Rozdíly ve výkladu anglických výrazů „varnish“:

A - Označení pro „lak“ – obsah pryskyřice a rozpouštědla

B - Označení pro „fermež“

a) Fermež čistá: vysychavý olej + sušidlo (lněný olej + klejt)

b) Fermež úsporná bez pryskyřice: fermež čistá + rozpouštědlo

c) Fermež úsporná: fermež čistá + pryskyřice + rozpouštědlo

tj. shoda s lakem, rozdíl v určení

Terminologie

Pojetí výrazu „lak“

Rozdíly ve výkladu anglických výrazů „Varnish“, „Lacquer“, „Paint“

- A - Označení pro „lak“ nebo „fermež“ – bez pigmentu (též Lacquer)
- B - Označení pro „barva“ – obsah pigmentu (Paint, Color)
  - a) Barva základní nebo podkladová (bez lesku)
  - b) Barva vrchní lesklá (Email)

Historické laky

Rozdělení podle terminologie

